

Asia: VN/26649/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035)

Luku 2: Toimintaympäristö

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 2: Toimintaympäristön muutos

Julkinen keskustelu näyttää muuttuneen juupas-eipäs keskusteluksi siitä, kuinka paljon hehtaareja pitää siirtää metsätalouden ulkopuolelle ja kuinka paljon miljardeja siihen tarvitaan. Vaarana tässä on se, että tulevaisuudessa tarvittavat toimet metsien hiilinielujen ylläpitämiseksi ja kasvattamiseksi sekä toisaalta luontokadon pysäyttämiseksi jäävät edelleen tekemättä. Vaihtoehtoinen lähestymistapa voisi olla metsien nykyistä mosaiikkisempi hyödyntäminen jättämällä puuntuotannon ulkopuolelle ne pienialaisetkin kohteet, joissa kannattava metsätalous ei ole mahdollista. Tällaisia ovat esimerkiksi ravinteisuudelta huonosti puuntuotantoon sopivat alueet, veden vaivaamat sekä upottavat alueet, kiviset ja kallioiset kulkukelpoisuudeltaan hankalat kohteet ja pienialaiset uudistamisen kannalta hankalat rehevät laikut. Tämä edellyttäisi nykyistä tarkempaa ennakkotietoa metsistä, mutta mahdollistaisi nykyistä suuremmat hakkuukeskittymät, jotka voitaisiin käsitellä mosaiikkimaisesti nykyisellä konekannalla. Näin metsien keski-ikä voitaisiin pitää riittävän nuorena hiilinielujen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi sekä samalla kannattavaan puuntuotantoon sopimattomat alueet edistäisivät luontokadon pysäyttämistä jäädessään koskemattomiksi. Myös metsien resilienssi tuhoja kohtaan kasvaa, kun keski-ikä pysyy riittävän nuorena. Riistametsänhoitokonsepti tarjoaa tästä mosaiikkimaisesta metsätaloudesta toimivan ja kustannustehokkaan esimerkin. Osana riistametsänhoitoa edistetään myös useiden puulajien, erityisesti lehtipuiden, suosimista, mikä monipuolistaa elinympäristöjä, sekä pyritään välttämään tarpeetonta siistimistä ja raivaamista, mikä myös parantaa monimuotoisuutta.

Metsiin kohdistuvissa odotuksissa ja ekosysteemipalveluissa olisi hyvä nostaa esille myös riistanäkökulma, joka näkyy niin virkistyskäytössä kuin myös luonnontuotteissa riistanlihana. Metsästysmatkailu on muodostumassa taloudellisesti hyvin merkittäväksi monella sellaisella alueella, joihin ei välttämättä muutoin kohdistu suurta matkailukiinnostusta. Lisäksi metsästysmatkailu ajoittuu usein perinteisten matkailusesonkien ulkopuolelle. Erityisesti ns. syrjäseuduilla tämä saattaa tuottaa huomattavia tulovirtoja ja olisi hyvä huomioida metsästysmatkailu erikseen osana luontomatkailua ja tulevaisuuden kehittyvänä taloudellisesti merkittävänä potentiaalina. Riistatalouden karkea kokonaisarvo Euroopassa on arvioitu yli 32 miljardin euron arvoiseksi.

Metsien eri käyttömuodot ovat yhteen sovitettavissa kehittyvän riistatalouden kanssa. Esimerkiksi hirven aiheuttamia vahinkoja voidaan vähentää monin keinoin metsästäjien ja maanomistajien yhteistyönä jo nykyisin toimivalla suunnitelmallisella kannanhoidolla sekä kehittämällä riistasta saatavien hyötyjen oikeudenmukaista jakamista ja haittojen korvaamista, johon järjestelmä on jo olemassa. Tähän voidaan vaikuttaa nykyistä enemmän oikealla metsänhoitotöiden ajoittamisella, mikä yhdistettynä nykyiseen tehokkaaseen hirvikannan hallintaan mahdollistaa tuhojen vähentämisen. Yhdessä näillä toimilla voidaan lisätä tarvittavia männyn istutuksia. Riista on merkittävää arvoa tuottava luonnonvara, johon perustuvia palveluita sekä markkinoita kannattaa edistää.

Luku 3: Tahtotila

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Visio - Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille

Tavoittelemamme hyvinvointi kansantaloudessa edellyttää, että metsätalous on taloudellisesti kannattavaa. Hiilen sidonnassa merkityksellistä on kasvun ylläpitäminen ja kasvattaminen. Tällöin keskeistä on, että metsät säilyvät keskimäärin riittävän nuorina – kiihtyvän kasvun vaiheessa. Luontokadon pysäyttämisen kannalta merkittävää on taata kaikkien elinympäristöjen elinvoimaisuus. Nämä voidaan yhdistää jättämällä metsätalouden ulkopuolelle tai taloudellista metsienkäsittelyä hienovaraisemman käsittelyn piiriin erityisen uhanalaisia elinympäristöjä sekä laajasti tehokkaaseen puuntuotantoon huonosti sopivia elinympäristöjä, jotka voidaan jättää luonnontilaan myös pienialaisesti esimerkiksi riista- /monimuotoisuustiheikköinä.

Samoin olisi toivottavaa, että riista- /monimuotoisuuskosteikkojen perustamis- /kunnostamismahdollisuudet olisivat harkinnassa aina, kun metsien vesitalouden hoidossa tarvitaan ravinnekuorman/kiintoaineksen vähentämiseen toimenpiteitä ja rakenteita. Yhdessä tällaiset toimet loisivat mosaiikkimaisesti elinympäristöjä taantuville lajeille talousmetsiin sekä lisää hiilivarastoja heikentämättä puuntuotannon taloudellista kannattavuutta merkittävästi.

Mikäli nykyistä mosaiikkisempaan metsien käsittelyyn siirrytään, on myös kehitettävä sellaiset käsittelyjen rajauskeinot etteivät tuuli-, lumi-, sien- tai hyönteistuhot vesitä tavoitteita.

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Strategiset päämäärät ja tavoitteet

Metsävaratiedot huomattavasti paremmalle tarkkuustasolle, jotta tiedolla johtaminen ja nykyistä mosaiikkimaisempi talousmetsien käsittely tulee mahdolliseksi.

Luku 4.1 Hankesalkku ja 4.2 Kärkihankkeet

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 4.1: Hankesalkku ja 4.2: Kärkihankkeet

Talousmetsien luonnonhoitoon tulee panostaa nykyistä voimakkaammin samoin kuin metsäammattilaisten ja metsänomistajien luonnonhoidon osaamisen kehittämiseen. Monimetsä-

hankkeessa toteutetut toimenpiteet tarkistuslistoineen sisältävät riistanmetsänhoidon periaatteet hyvin ja niiden jalkauttaminen uudeksi normaaliksi olisi erinomainen tavoite.

Metsätalouden kehittämisessä tehokkaammaksi pitää tavoitella myös luonnonhoidon kustannustehokkuutta. Esimerkiksi metsien käsittely-yksiköiden kokoa kannattaa kasvattaa siten, että yksikön sisällä tehdään pienipiirteisiä ratkaisuja, joilla tuetaan metsän rakenteellista vaihtelua. Tästä riistametsänhoito tarjoaa hyvän esimerkin, jossa riistan huomioiminen aiheuttaa hyvin pieniä kustannuksia nykyiseen normimetsänhoitoon verrattuna.

On erinomaista, että elonkirjoa kärkihankkeessa tunnistetaan sekametsäisyyden lisäämisen tarve. Ekologisen monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen hillitsemisen ohella rakenteellisesti monimuotoiset sekametsät ovat tärkeitä riistaeläinten elinympäristöjä. Sekapuustoisuuden edistäminen taimikonhoidossa sekä nuorten metsien kunnostuksessa vaatii nykyistä enemmän huomiota. Mosaiikkista ja taloudellisesti kilpailukykyistä, mutta luontoarvoja säilyttävää metsienkäsittelyä ja puuntuotanto talousmetsissä pitäisi kokeilla eripuolilla maata riittävillä pinta-aloilla. Parhaiten tämä onnistuisi institutionaalisten metsänomistajien toimesta. Monilla metsäyhtiöillä on jo kokemusta riistametsänhoidon soveltamisesta sekä pienialaisten lehtolaikkujen jättämisestä käsittelyjen ulkopuolelle. Mosaiikkimaisen nykyistä pienipiirteisemmän, mutta taloudellisesti kannattavan leimikoiltaan riittävän suuren metsätalouden kehittämisen tulisi olla osana metsien kasvu kärkihanketta.

Muuta kommentoitavaa

Muuta kommentoitavaa

-

Varjo Jari
Suomen Riistakeskus